

Селалаг

10
2022

6+

ISSN-0235-1366

АРЦАРА БУТТ

* * *

– Гов, гов, гов! –
Школе гургал бек.
– Бек, хьо гов! –
Мама сога кхайк.

Сай портфель бе а елла,
Сиха вода со школе.
Мама сона тIехьахьеж,
Малх а сога белакъеж.

ВЕЛОСИПЕД

Аз хьалхагIа говр санна,
Хехкар тхоай пед.
ХIанз папас ийцай сона
Велосипед.

ТIехьакхец сона мух а –
Михо со хьест, –
Кхесторгаш санна сиха
Са когаш кхест.

ПийпI! ГIеттача мо вода
Со новкъа да...
Духьала йоагIа ворда –
Пхьагала да!

Вир, новкъара яла!
ХьатIа хьо кхет!
Айле, са кхо чарх йола
Велосипед!

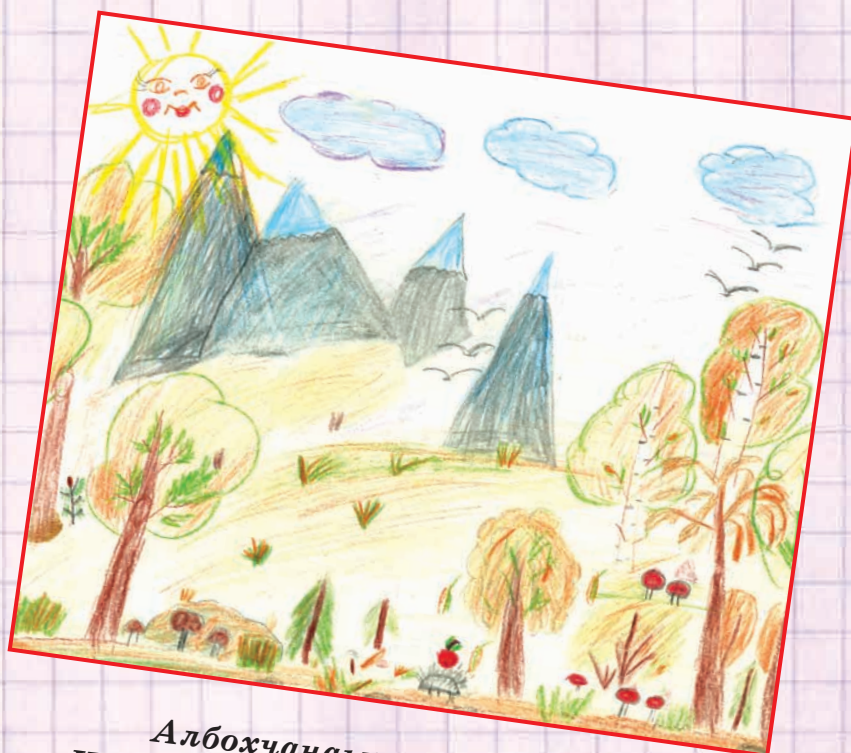
Берий вхоллам

ДОШО ГУЙРЕ

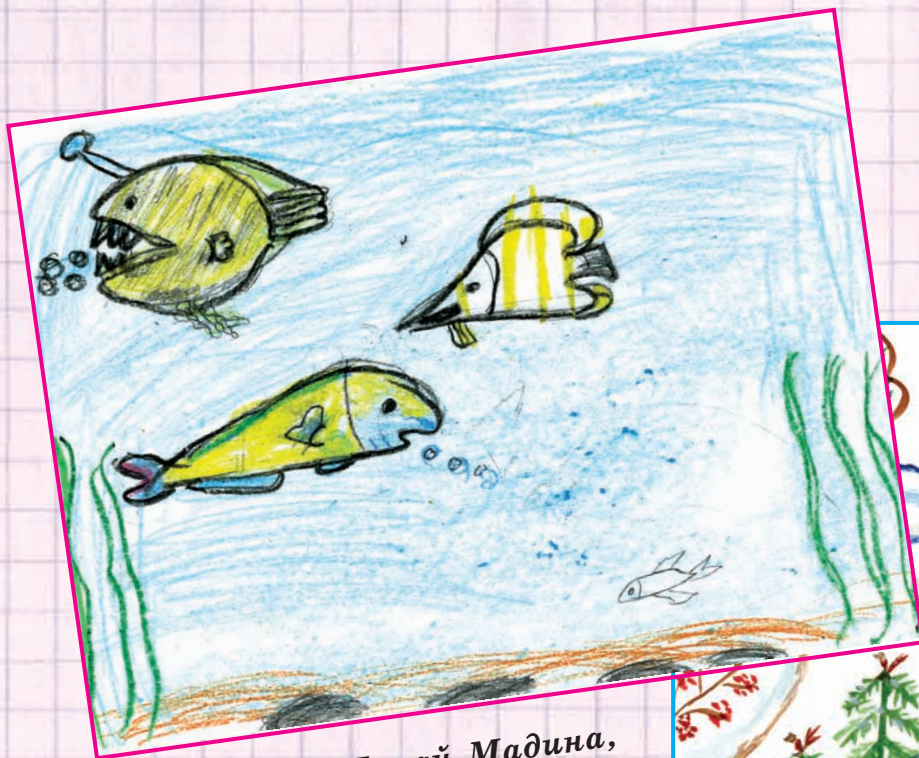
Гуйран сомаяълар со,
Делхаш догӀа хозар сона.
Корах арахъежача со,
Ена латтар дошо гуйре.

Эгар гаънаш,
Хъекхар мух.
Лийга дадаш гӀаънаш дар.
Удаш оалхазараш а дар.

*Беканаъкъан Альбина,
ТӀой-Юртара №1 йола
ишкол*

*Албохчанаъкъан Альбина,
Наъсарера №9 йола ЮШ, 6 «б» кл.*

*Галай Мадина,
БурокӀалхе, 12 шу*

*Албохчанаъкъан
Гаддал-Малик, 12 шу*

Янданаъкъан Джамалда

ТАХАН СО ГІОЗВАЪННА...

Тахан со гІозваънна, дог делаш,
Безаме бІарахъеж хьона, Даъхе!
Вода со гІадваха, дог делаш,
Ираз кора ца доагІаш хьа маъхе.

Фордаш санна латт хьа кхаш,
Йистер-йисте бІарг ца кхоачаш,
Аренаш я лепаш бесаш,
БІаргагуча гІай-такилг доацаш.

Нана мо беркате я хьо, Даъхе,
Нах ба гІозбаънна бахаш.
БІарг кхачац хьа иразан бухе,
Малх ба камаърша лепаш.

Сийдола, дог-майра Даъхе,
Хьа сийрдача наькъах со теш.
ВагІаргва со тоъал хьа маълхе,
Дошо хьаъсаца хьона догам деш.

Татренаъкъан Исроапил

ГУЙРЕ

Дошох йолаш санна латт ер гуйре,
ГІаьнаш халхадувлаш наькъ тІа лег,
Йис Іомехкош йоагІа лоаман Іуйре,
Дотув тардеш, из маълха кІал къег.

«Іадика хийла хьа, тха боча Даъхе», –
Оалхазараша яхаш санна хет.
Барттайна цар тоаба сигала яйча,
Царна тІехьа са уйлаш а гІетт.

ГІАЛГІАЙЧЕ

Боча хьестап, Іаламо
ГІалгІайчен сурт дулл.
Даъхенцарча безамо
Со гІозалга кхувл.

Лир доагача хозало
ЦІера ала сог.
Гонахьарча кхолламо
ГІоздоах ер са дог.

ДИЗА́ КИСА

Цхъан дийнахъа аътта киса къовсаденнад аьрдача кисаца:

– Сона хъабларахъажа, тлаккха хъайна длабларахъажа. Вайна юкъера башхало зуй Ia? Хьо дэха да, зарзденна, чопилг миссел доккха лург даьнна. Дас длатегац хьо, эшаш доацандаь шийна! Хъаьта со массаза диза да; ахчахи, конфетехи хьалдикъа.

– Соцадалара-кх хьо, – духъала йистхилар аьрда киса, ший кладах даьннача лургашта lotla а хъежаш. – Ма тлехдаьнна майра ду-кха Ia цу тайпара къамаьл! Тахан хьога да, сога дац. Кхоана хьога ца хила тарлу. Цудухъа сов догтийша ма хилалахъ, хъайга кхаьчача рузкъах!

Сайренга дахар аътта киса, шийцарча доттагчох делаш. Наггахъа гучадоалар даь кулг, ахча чехка кховдадора цо тешаме хетача кисага. Аътта киса глaddодар, аьрдадар – глайглане дерзар. Из дийнахъа сарралца даьсса хулар.

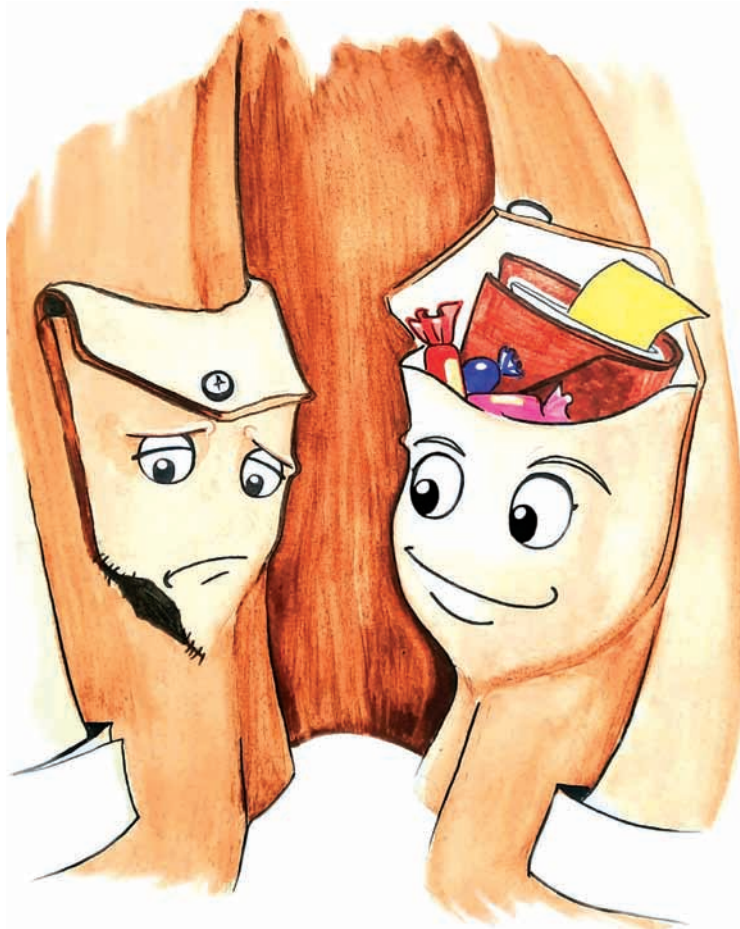
Цхъа кIира даьлар, ши кIира даьлар, аьттиг делаш, аьрдиг делхаш. Юххера, цар дас лаьрхIар аьрдиг тоаде: тара зиг а леха, цо из киса длатийгар.

Гладдахар киса! Аьттиг цецдаьлар:

– Хьо ма чехка дийрзар. Селхан мух хъекхаш ма дар хъа мел дола кор. Мичара денад хьона уж зигаш?

– Аз длааьннадар хьога, ха йоацаш хIама дац! Массакхана леларгдац со деха. Хьо тешанзар, – юхайстхилар вож.

– Цкъа тишденна хIама юха нийслургдац, дIахалахъ! – чIоагIдир курача аьттиго. Цу юкъа дена хъакхаьчар даь кулг. Бага мергилг а делла, бIена доагIа оалхазар мо, дера из. Хьошшехъ, цо аьттига киса кхессар ший бе хинна ахча.

Юха деладелар аътта киса:

– Хьоцара тешам длабаьннаб. Гой хьона, тоадича а хьо дагадохац!

Аьрдиг, из новкъа хинна, чIоагIа маьлхардийрзар. Цу ханна лерга юххе «къарс» хезар цунна. ДIа-юха хъежар из. Ведда водаш вар коча да, гаьнашта юкъегIолла. Тлаккха зийра цо, чов хинна, шиннахъара ваьтIа ший новкъост – аътта киса. Цох къахийтта, йистхилар аьрдиг:

– ХIама дергдац, глайгIа ма е. Ха йоацаш хIама дац. Тахан хьо да даьтIа, кхоана со хургда. Цудухъа яьхадар аз хьога, майра къамаьл ма де.

Дийлхар аьттиг. Цо кхетадир, ше аьрда киса делхадеш, хIанзалца даьха халахетараш шийна духъалдаьннилга.

КЪОАЛ

Иийса урок –
Да из къоал –
ВагІачара
Ювца воалл.

Истола кІал
Доалл цун дешарг –
Урок ювцаш
ЧІоагІа эшарг.

Кулга тІа латт
Язъяь байташ,
Дувца деза
ХІама хайташ.

Марем я цул
Хьалха ягІар –
Из лоравеш
Йола хьагІар.

Каьхат доалл цун
Букъ тІа шера,
Деша йиш я
Цунна тІера,

Хьехархочох
Деш из лочкъа,
Мича вахаш
Хиннав Мочкъа.

Доалл из каьхат
Иштта накъа,
Дувцаш хилча
Химе дакъа.

ТІехьашкахъа
ЯгІа Кайпа,
Іилма довзаш
Массе тайпа.

Ше оал-оалар
Нийса оалаш,
ДІачІоагІду цо
Іийсай къоалаш.

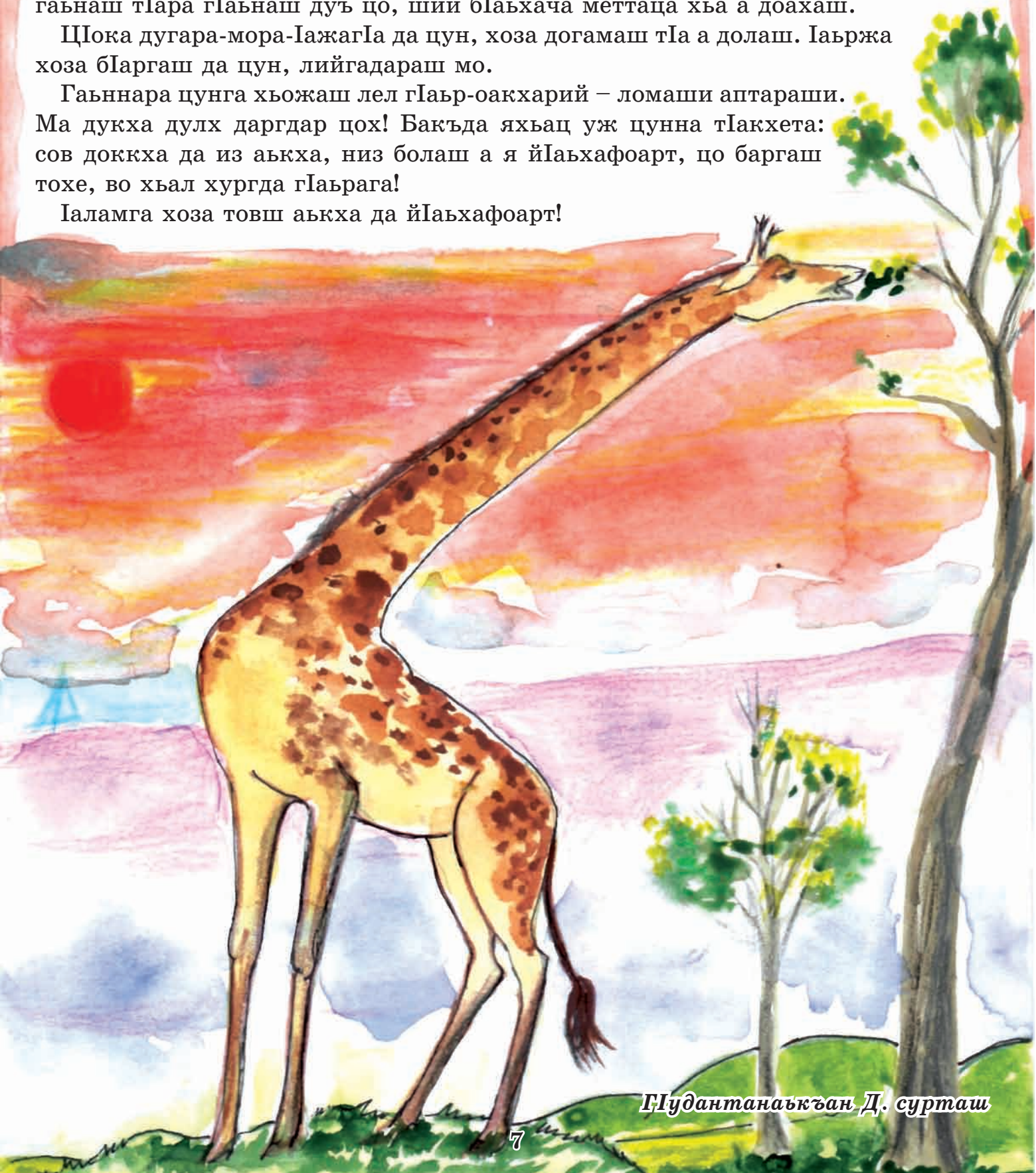
ЙІАЪХАФОАРТ

Африкерча ара гІолла йІаъхафоарт йоагІа, терка а теркаш. Лакха аькха да йІаъхафоарт. Цунчул йІаъхагІа фоарт йолаш кхы аькха дац Африке а кхычахьа а. Гаьнара хьежача форда тІагІолла дода кема долаш санна мотт из, лакха хьалбагІаш гатай бІоагІа а болаш. Мотт а ба цун бІаъха. Лакхача гаьнаш тІара гІаьнаш дуь цо, ший бІаъхача меттаца хьа а доахаш.

ЦІока дугара-мора-ІажагІа да цун, хоза догамаш тІа а долаш. Іаьржа хоза бІаргаш да цун, лийгадараш мо.

Гаьннара цунга хьожаш лел гІаьр-оакхарий – ломаши аптараш. Ма дукха дулх даргдар цох! Бакъда яхьац уж цунна тІакхета: сов доккха да из аькха, низ болаш а я йІаъхафоарт, цо баргаш тохе, во хьал хургда гІаьрага!

Іаламга хоза товш аькха да йІаъхафоарт!

ТУМПАРТ ТОМИ ВАМПАЛ ДЕНБРАСИ

Ингалсий фавлз

(Діахододар. Долалур 9-ча номер тіа)

Бакьда вампал хилар хьона, влалла діа-юха хьайна а ца воалаш. Цу тіа из ший бейоалла водж а лестайора цо, хьожа а ца еш, бе-башха доацаш. Цунах хайра Тома из кхы тіа біаргса ийша волга а.

Хіаьта Том ше-м, тіах аьнна, ма варий. Ший бейоалла водж цо сов ка йоалаш, чларх аьнна лелаеш хиларах, миска вампал веррига шахьа а ваха висавар. Том тхьовре а йиш йолаш вар, ший бейоалла соа ира бухь болчахьара чуетта, цунна чов е, бакьда кьахетар цунна воккхача сагах. Цудухьа, ший ворда чарх духьал а лувцаш, тько фунттал йола вампала водж юхаеттар цо. Каст-каста тинна йодар вампала лостаяь водж, хіаьта цкьаза, из хьа ца кхеташ тіехьийккхача, бартала лаьтта а кхетар вампал.

Бакьда Томо, ше эздий оамал йолаш хиларга хьежжа, кулг а деле, новкьостал дора цунна когаш тіа отта. Амма малх чубизаргахьа ласташ латтилга шийна біарга ма дайнге, Тома лаьрхлар, вампала гдагилг а даьккха, из клеззига кадайваккха. Цудухьа ший гемакх байгга леттар цо Денбраса.

Бакьда водар кога кіал доалл. Тумпарга Тома, ший низ тіехбаьнна члоагІа бий а ца ховш, сов члоагІа тіалеттар из. Хьалхашкара діачуяьнна нажа соа бухь тіехьашкагІолла тіаяьлар вампала. Из аркьала лаьттах кхийтар, божабаь хи санна, тата а деш.

Том члоагІа йиш еха хьайзар. Вампала юххе Іогора а хайна, цун денал ураоттаде велар из.

– Воха ма вохалахь, воти,– йоахар цунга Тома. – Кастта верзаргва хьо. Аз цаховш дир хьона из. Хьона водар де мича воаллар со! Хьанна ховра хьо иштта боча цюка долаш вий.

Бакьда вампал, узамаш дарал совгІа, кхы йистхулаш вацар. Шорттига лоралуш човна чура нажа соа хьал а яьккха, толлаяь баьцах яь герми чуеллар Тома.

Кьаьнача Денбраса клеззига гІойленагІа хийтар. Тіаккха ший шерча вордаш йолча ведда вахача Тома, цу тіара йий чудола бешкилг хьа а ийца, хІама теах цун цхьан оагІорахьара пхо хьал а эккхийта, из чами санна діабертейихьар вампала.

– Діамалалахь, нанилг, діамалалахь! – дехар дора цо. Юххера а, йистхилар Денбрас.

– Діадаьннад ер, са клаьнк, – аьлар цо, низткьа хозаш.

– Чакхдаьннад. Валар-м кьонахчун санна ма хиларий са, хиланзарий?!

– Хилар, – велхача кхаьча, жоп делар цунна Тома.

– Хьо кіант-саг хиннав, – боккьонца вола корнуэллхо ва. Кьонах санна латар хьо. Цудухьа сона везавеннав хьо. Сийлахьа тіом бар, кьонахий тіом бар вай шинне баьр... Са кхоачалуш латт са, кіант. Іогаргавел сона йистте, аз сай тіехьара лоІам діабовзийтаргбар хьона.

Циггача кьавеннача Денбраса діадийцар цунга, ший

кхоачарле йолаш саг а вац, аз сай варас а ву хьох, са глап-глашта клал хьаглар чу лочкьяя йоакха дошо ганзаш хьайна длаэца еза ла, аьнна.

– Хланз гувна бухе вала новкьостал де деза ла сона, – дехар дир цо Томага. Халла гувна бухе ваьлар уж шиь, тлаккха вампал шийна дукха безаш болча кий чу йохайра, везвенна, нийсса урагла хьал йолча, шера веда йолча чхарах букь а глортабаь.

– Сийдеш воллалахь со, лаьха длаволлаш, – аьлар вампала, – уккхаза со хланз йохайна ваггача. Вай мехкарча боккхача наьха ладатех. Уж да хьона ла сона гонахьа дохкаргдола тлой. Лерттла, сийлахьа хургдолча тайпара воллалахь со дла, са жлалеца кляда а хилалахь.

– ла мел яхар хьадергда аз, воти! Вала ма тигал хьай, – дийхар Тома.

Бакьда вампала корта оагабир, цул тлехьагла садаьлар цун.

Венна Денбрас, гобаьккха доккхий тлой а дехка, кьайлаваьккхар Тома. Цун кулгаш гош тла йонийсдир цо, из сийлахьа хургдолча тайпара вагларгволаш. Цул тлехьагла, глап-глалай коа лочу а ваха, ший моттиге юха длаовттаир ворда соаи чархи. Тлаккха ший ворда, глап-глалашкара ара а яьккха, дика коаналараш члоагла глув теа дла а кьайла, волавенна Сент-Иве вахар, еррига кир ийца. Шийга аьнна моттиге вордаш тлара йий ло а даьккха, шоллагла дийнахьа Маркет-Джу юхавера из.

Цига доккха цлай дар – массадолча довкьаш тла,

гувнаш тла цлераш йоагар. Маркет-Джу урамашка локхаш лайсе-зурмай ашараш яр, етташ фата яр. Хонни– харшени лелош вар – массанеца цхьана сакьердаш вар. Члоагла гладваха а вар, Том ше а, шерч а – шедар глаьхьа-маьрша юхакхьяча.

– Клант ва! – аьлар цо, Том наькьа веначул тлехьагла хлама кхьялла а кад менна а ваьлча. – Со волча ле хьайна цхьан шера болх бе, аз дика алапи оттадергда хьона.

– Йиш яц са, – жоп делар Тома, – укхул дикагла моттиг нийслург-м яцар.

– «Ак» хлана ях ла тлаккха? – цецваьлар Хонни. – Селхан-м, согара болх бехаш, ма варий хьо.

Бакьда Тома безам хиланзар, ше вампалца Дембрасаца леладаь хьовзамаш дладувца.

– Фуд хой хьона? Цлаьхха, лоам вахаш хинна даь-да длакхелхав са. Ший деррига рузкьа сона дитад цо: лавтташ а ахча а. Сиха хьал а ваха, эздийча лаьдалагла из длаволла везаш ва со.

Из бахьан а оттадаь дика тух-сискал дола из фусам-да вита а вита, ший догдаохар йолча Кроелсе кхача сихвелар вай Том. Цунна дладийцар цо шедар, лочкьадаь хлама доацаш. Тлаккха, мар-сесаг хинна влашга а кхийтта, вампала глап-глалашка шоашта ма та даха хайра уж шиь.

Таржам даьр – Барсигиров Б.

Лагласанаькьан Т. сурташ

ПХЪАГАЛ

Лахал, бераш,
Мичай пхъагал.
Беша удаш
Лелий хъажал.

КІалтІаръетташ
Нане беш,
Йоаллий хъажал,
Кегар беш.

Нарсаш юаш,
Оаташ буц,
ТІугаскаш
Дуаш цунца.

Харцахъа дий
Цо леладер?
Нани еций
Къахъийгар?

Берашта яхаш
ДІаюв буц,
Лелаю беша
Цо кабуц.

Нане беш
Оаш кІалхаръяккха,
Цу чу воалла
Къу дІаваккха.

Мел пайда ба
Къахъегар,
Мел ийрча да
Цо леладер.

Оаш чуйолла
Шоай пхъагал;
Пайда боабеш,
Да цун къоал.

ЦОГАЛИ ВОАТАГАРИ

МоцагІа цогали воатагари кѡвсаденнад, ше-ше сийдолашагІа хеташ. Воатагара дІаьхха кѡмаьл даьд, тайпа хестадеши, хІаьта бухсоццаш аьннад, ший ворххІе дай гимнасешка хѡехам луш хиннаб.

Из хезача цогала жоп деннад:

– Сенна дувцаргда из: гимнасе Іа мишта дийшад а хѡона хѡехам мишта беннаб а хѡа нахѡарах гуш хилча.

БІарго зе йиш йолча хІамо атта гучабоахаш хул оопашкаш.

ЧКѡАБРАХОЙ

ЗІак хѡокха бахаб чкѡабрахой, бакѡда цигара фос я аьттув ца боалаш бисаб, мел чІоагІа кѡахѡегарах. Цу гІайгІанна гІелбенна, гилкема чу саготдеш, баьгІаб уж. Ше бе гІертача оарцах кІалхарбала гІерташ, чІоагІа цицхаш тохаш, хи чура хѡалѡийккха чкѡабра акхар кема чу чуийккхаб. ГІабеттабеннача чкѡабрахоша, хѡа а лаьца, шахѡар тІа хѡал а бихѡа, бехкаб из.

Иштта нийслуш хул цкѡаза: хѡинарца де цамегар, цаховш баьннача аьттоно Іалашдеш.

Таржам даьр – Салиханов А.

ГІудантанаькѡан Д. сурташ

МОТТ БЕЦЕ, КЪАМ А ДАЦ

Горчханнаькъан Бадрудин

ГІАШКХЕШ

Кхеш фуй массанена а ховш да. Бакъда кхеш тайп-тайпара хул. Царех вайна белггала йовзараш я урагъуха кхеши глашкхеши.

Глашкхеш я хъатладаьннача цхъан баьцовгІа тІа кхеш хъахулаш яраш. Метто цхъа тамашне никъ лох, хІамах цІи туллаш. Вайна довз глаш, глашлой, глашлой никъ яха дешаш. Шедар гІа (ког дІалайзача боаккха гІа) яхача дешах хъахинна да уж. ХІаьта урагъуха кхеш я, цхъан урагІа хъалъягІача хІаманна гонахъа тІа а хьерчалуш, хъахулаш яраш. Царех хъакъоастаеш оалаш хиннад глашкхеш. Метто лаьрхІад, урагъуха кхеш говра тІа вагІа саг санна я, аьнна. ХІаьта вожаш, цхъаккха гІо-новкъостал а доацаш, духхъал шоай хъинарах урагІа хъалъягІараш, глаш лелача сагах таръяьй метто. Урагъуха кхеш гаьнна хъалйолх,

цар хетолг дІаьха хул. Говра тІа вагІа саг а ма водий гаьнна дІа. ХІаьта глашкхеш, гаьна йолхац, уж лакха хилац, сага гонга кхаччалца мара. Из болх тарбеш, тиллă хила мег вай метто из цІи, глашкхеш, аьнна. 1929-ча шера Буро тІа арадаьнна дошлорг да латиний алапашца оттадаь Малсаганаькъан И. эрсий-гІалгІай дошлорг. Цу тІа эрсаша «горох» оалача деша таржам деш оттадаьд глашкхеш яха дош. Из сона нийса оттадича санна хетац. Сона сайна вай боккхача кхалнаха оалаш хезад из дош. Цар «горохах» алац глашкхеш, урагІа ца ухача кхейх оал.

Кица

ЮАЧОА ЙИЛЛА, БОДАР ЛАЛЛА

Цхъадола кица хул, кица аьлча а оаларг, цун маІан атта кхета ца луш. Царех да ер а. Хетаргахъа, цхъан хана шийца массанена а довзаш дола дувцар а долаш, даьржă кица хиннад ер. ТІаккха, ха дІа мел йода, дувцар дицденнад; хІаьта оаларг дисад. Укхаза дувцараш шерч да. Укхун маІан да, хІарачоа тІабуллаш бола болх а гІулакх а цун оамалга хъежже дилла яхилга. Дувцараш шерч дале а, наха юкьера юкъамоттигаш, наха юкье лела гІулакхаш дувцаш да ер кица.

ГІудантанаькъан Д. сурташ

ГІАЛГІАЙ СИЙДОЛА НАХ

Мерешканаькъан Султан

КІУРЕНАЬКЪАН МУСЕ МУРТАЗАЛ-ІАЬЛА

ГІалгіай къамах болча паччахьа эпсарашта юкьерча полковника чин долаш ткъаьннех цаі хиннав, Кіуренаькъан Мусий Муртазал-Іаьла. Из ваь хиннав 1880 шера 20 июле Терски областа Наьсарен округерча Буроча ваьхача юнкера дезале. Юххьанцара дешари каьхата мотти цо ший дезале Іомабаьб. Мусий Муртазал-Іаьлас паччахьа эскаре амал делга дІадоладаьд 1900 шера 30 сентябре, ший лоламе волаш. Цхьа шу совгіа ха яьлча, унтер-эпсара чин деннад цунна. Ца говш, Тифлисе экзаменаш яла командировках а вахийта, 1902 шера 1 сентябре Тифлиски гІашлой юнкерски училище деша дІаййцав. 1905 шера 22 апреле 2-ча разрядах дийша ваьлча, подпоручика чин а денна, 25-ча Смоленски гІашлой полке дІахьожавав. Цу шера август бетта 130-ча гІашсалтий Херсонски полке дІавахийтав. ХІаьта ноябрь бетта Екатеринодаре, Кубански казаккий эскара Наказной атамана амара кІал дІахьожавав. 1905 шера декабрь бетта Кубански пластунски батальона 2-ча сотне дІаязваав.

Черноморски губернатора амара кІал вахийтав полицейски лорбочун декхараш кхоачашдеча эпсара дарже.

Цу ханарча паччахьа эпсара декхараш дизза кхоачашдеш хиларах; Веденски округе, Грозненски округе, Терски областе массазарча милице тайп-тайпарча даржашка лаьттав Мусий Муртазал-Іаьла.

1914 шера Дунен хьалхара тІом болабелча, Кавказски Туземни Кавалерийски дивизена чуйоагІаш хиннача Нохчий дошлой полке волаш, тІем тІа хиннав из. Цу 1914 шера декабрь бетта, штабс-ротмистра чин деннад цунна. Цу боккхача тІем тІа майрал, денал гойтарах; 1916 шера ротмистра чин лу вай мехкахочоа. Цхьа шу совгіа ха яьлча, подполковника чин лу Муртазал-Іаьлийна.

1917 шера, цІен-нана йоацаш, вус из. Ши дезалхо хиннав цун: диъ шу даьнна Хьава, ши шу даьнна Мухьмад.

Граждански тІема ала вай мехка кхаьчача хана, Добровольчески эскара ВІашагІтехача-лоаманхой дивизерча ГІалгіай полка командир хиннав из, яхаш, белгалду Іилманхоша. Полковника чин денна хиннад цунна 1919 шера.

Большевикий Іаьдал шийна цамегаш хетарах, цо конституционни монархи а моттигера автономи а хьаллоацаш хиннай. Цудухьа 1920 шера Туркий мехка дІаваха вийзав, дезал Россе бисаб. 1922 шера денз Париже ваьхав. Рузкъан таро эсала йолаши балха валла везаши хиннавац, мехкдаьтта доалла ший лаьттан доакъош дехка хиларах. 1925-1927 шерашка, промышленник волаш, ваьхав. ТІехьагІа Германе дІавахав.

Кхелхав 1952 шера 17 сентябре Мюнхене.

Дунен бала совбаьнна зама хиннай из ваьхар. Цхьабакъда, ший керара са санна ший Даьхе езаш вале а, мехках вала везача кхаьчав, цу ханара эзараш-эзараш бола нах санна. Ишта дале а, деналах воханза волаш а, ийшачоа новкъостал де карахдоалаш а чакхваьннав из сийдола къонах.

Укхаз аланза далац, из вай мехка вовзаш хиннача полковника Мусе Мустбе зІамагІвола воша хиннилга.

САКТЕРДАМИЛГАН

Хамхой Дауд

ДЕША ВОДАЦИЙ ХЬО?

Иуиран ишколе ваха безам болаш, вац Аслан. Нанас цлагла вутаргвац аьннадоллаше а, кийчвала безам боацаш, вагла из.

– Телевизор я йоагаш. Каналаш дла-юха етт цо, цхьа хоза мультит лаха глерташ.

– Деша водаций хьо?– аьле, хьоасташ, цун кертах кулг а хьекхе, сиха тлехйоал Аслана даь-йиша. Из балха йодаш я.

Дехьа чура нана хьакхайк.

– Аслан! Хлана вагла хьо? Хазаций хьона хьайга нанас дувцар?– йоах хьачуяьннача даь-нанас.

Цу тла телевизор чу а дац цхьаккха мегаргдолаш мультит.

– Со деша вахийта глерташ ва-кх укх цлагла мел вар,– йоах клаьнка.-Кхыметтел ер телевизор а. Боккхийчарна хоза кино да, йуррехь хьахьокхаш. Цхьаь ца! мультит дац, укх чу хьахьокхаш. Со, сагот а денна, деша вахийта йоалл ер а.

НАНИ, ФУД ЕР?

– Нани, фуд ер?– йоах Аслана.– Ма члоагла далингаш дувл сога!

– Хьалвиззалца хьув йочубеллаб, цудухьа далингаш дувл,– йоах нане.

– Нани, фуй из ла ювца хьув?– хетт клаьнка.

– Виза ца кхеташ, ла йочуйиа хлама я-кх,– йоах нане.

– Нани, лор я хьо? Хьона-м массадола хлама ма хой,– йоах клаьнка.

– Лор яц со, йоккха саг я,– йоах нане.

КРОССВОРДА ДАШХАРГАН:

Пхорагла: 1. Говал. 2. Пхьош. 3. Макхаж. 5. Толд. 9. Мовхар. 10. Элтар. 11. Них. 12. Талх. 13. Зиг.

Урагла: 1. Гам. 2. Петар. 4. Кхема. 6. Делг. 7. Аьхинг. 8. Кхакха.

Гудантанакъан Д. сурташ

ХОВЛИ – ДОВЗАЛИ?

Іажанаькъан Макка

* * *

Удаш боагІа, бераш гулдаь шортта,
Кога хьалха керча хьамча корта.

(Կըրպը)

* * *

Седкьий кьайладоахаш,
Воатагараш сигала хувш.
Йийлхе, йийлхе, йийлхе,
Лоаме лавце, уж дІаювш.

(Морхат)

* * *

Новкъа ваьнна, водаш
Техьаюташ юрт,
Ког Іо мел лайзача,
Дут цо айрий сурт.

(Իдը)

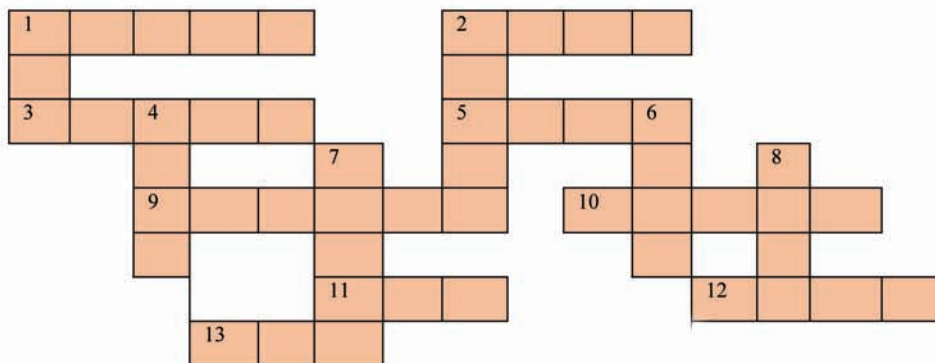
* * *

ДІавха кьамаьл да тха нане:
Цу миноте кхоач Германе,
Цун бейоалл цхьа белгало,
Дешаца тайна: «Ваааа, алло!»

(Телефон)

Доврбиканаькъан І. сурташ

«БАРЗКЪАШ» ЯХА КРОССВОРД

Пхорарга: 1. Талмастта баь
ма́ша. 2. Барзкъан да́къя. 3.
Уста́рга. 5. Тlалхацара кечал.
9. Сомá тай. 10. lаьхарга
кхакхилг. 11. Корта бохабу
малар. 12. Моашош ду кечал.
13. Кlада́ да́къилг.

Ура́рга: 1. Дахча тоаеш лелаю
кечал. 2. Газан тlара йоаккх
из. 4. Нихь тоадеш лелаю из.
6. Йилигаша керта тlа тулладу
из. 7. Йоачингаца тха хыйза́
даь тай. 8. Уста́рган цlока.

Кроссворда дашхаргаш – 14-ча оагlон тlа.

Оттая́й Боракиев С.

ДОШЛОРТ

Аптар (я) – гиена
Варас (ва) – наследник, опекун
Водж (я) – дубина
Гам (ба) – скребок
Гемакх (ба) – копье
Гилкема (да) – лодка
Говал (ба) – низкосортное
сукно
Гlаьр-аькха (да) – хищник
Делг (да) – косынка
Дугара (прил.) – оранжевый
Йlаьхафоарт (я) – жираф
Макхаж (ба) – масть овцы
Мовхар (да) – суровая нить
Кlий (да) – кресло
Лайси-зурма (я) – волынка
Тинна яха (деепр.) – не попасть
в цель
Тlалх (ба) – горизонтальный
ткацкий станок
Хьовзамаш (да) –
приключения

«СЕЛААД» (РАДУГА) №10

Детский журнал.
Учредитель – Правительство
Республики Ингушетия.
Издается с сентября 1986 года
на ингушском языке.
Зарегистрирован Управлением
Федеральной службы
по надзору в сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций
по Республике Ингушетия.
Регистрационный номер
ПИ № ТУ06 – 00029
от 19 сентября 2019 г.
Главный редактор Б. Х. Горчханов.
Заместитель гл. редактора Р. С. Келигова.
Старший редактор М. М. Наурузова.
Художественный редактор А. Х. Даурбекова.
Корректор С. Я. Арчаков.
Обложка художника Д. С. Гудантовой.
Художники А. Х. Гудантова, А. Х. Даурбекова.
Сдано в набор 02.09.2022 г.
Подписано к печати 24.10.2022 г.
Дата выхода в свет 15.11.2022 г.
Формат 60х84 1/8.
Бумага офсетная.
Печать офсетная. Усл. п. л. 2.
Уч.-изд. л. 2,2.
Тираж 2080. Заказ 220449.
Адрес редакции и издателя:
386100, Ингушетия Респ.,
г. Назрань, тер. Центральный округ,
пр-кт И. Базоркина, 3а.
Электронный адрес: selaad.ri@mail.ru
Телефоны: гл. редактор – 22-70-97,
отделы и бухгалтерия – 22-70-96.
Отпечатано в АО «Издательство «КЗ»,
г. Минводы, ул. 50 лет Октября, 67.